



# Remissvar till förslag till en nationell plan för hälso-och sjukvårdens kompetensförsörjning, 4.3-10609/2023

Naturvetarna har fått möjlighet att lämna synpunkter på de 25 förslag Socialstyrelsen och Nationella vårdkompetensrådet tagit fram för att förbättra kompetensförsörjningen inom hälso- och sjukvården. Vi vill börja med att tacka Nationella kompetensrådet för det arbete det gjort. Vi tror att förslagen kommer att vara mycket gynnsamma för kompetensförsörjningen om de också genomförs.

I inspelet Naturvetarna skickade in till Nationella vårdkompetensrådet i december 2023 lyfte vi de nya och specialiserade vårdprofessioner som idag saknar legitimation. Vi vill passa på att återigen påminna om att de behövs för att klara kompetensförsörjningen och det är tydligt att specialistkompetenser blir allt viktigare i takt med precisionsmedicinens intåg i vården.

Nedan listas de olika insatserna i förslaget till nationell plan för hälso- och sjukvårdens kompetensförsörjning och hur Naturvetarna ställer sig till dem.

## Naturvetarnas synpunkter

### 5.2.1 Stärkt medicinsk kompetens inom kommunal hälso- och sjukvård

Naturvetarna instämmer i förslaget, men vill poängtera att det finns många specialister i vården med medicinsk och naturvetenskaplig kompetens som inte är läkare. De är bland annat oundgängliga inom diagnostiken.

### 5.2.2 Verksamhetschefer vid universitetssjukvårdsenheter behöver ha vetenskaplig kunskap och kompetens

Naturvetarna instämmer i förslaget.

### 5.2.3 Ett rimligt antal medarbetare ger bättre förutsättningar för ett gott ledarskap



Naturvetarna instämmer i förslaget, som är viktigt för att skapa en hållbar arbetsplats.

#### **5.2.4 Stärk ledarskapet i hälso- och sjukvården genom ett nationellt ledarskapsprogram**

Naturvetarna instämmer i förslaget, det är viktigt att utveckla den nationella kompetensen kring hur ett gott ledarskap inom hälso- och sjukvården bör fungera.

#### **5.2.5 Skärpta krav på vårdgivarens ledningssystem för att tydliggöra behov av resurser och bemanning som leder till förbättrad kompetensförsörjning**

Naturvetarna instämmer i förslaget.

#### **5.3.1 Ett systematiskt arbetsmiljöarbete är nödvändigt för en hållbar kompetensförsörjning**

Naturvetarna instämmer i förslaget, men vill samtidigt betona att arbetsmiljölagen ställer krav på ett systematiskt arbetsmiljöarbete och att det är anmärkningsvärt märkligt att de kraven inte redan efterlevs i vården.

#### **5.3.2 Stöd till prioritering av rätt arbetsuppgifter**

Naturvetarna instämmer i förslaget, för god vård och hög patientsäkerhet är det nödvändigt att varje medarbetares kompetens används på bästa sätt och också utvecklas under arbetslivets gång genom en möjlighet att ta sig an mer avancerade arbetsuppgifter.

#### **5.3.3 Användarvänliga digitala verktyg en förutsättning för en effektiv hälso- och sjukvård**

Naturvetarna instämmer i förslaget, det behövs tydliga krav på att det vid alla investeringar i nya it-verktyg också avsätts tid och resurser för utbildning av medarbetarna.

#### **5.3.4 Vårdens medarbetare bör i ökad grad ges möjlighet att delta i fortbildning**

Naturvetarna instämmer i förslaget.

#### **5.3.5 Tid och resurser behöver säkerställas för att möjliggöra fortbildning för personalen**



Naturvetarna instämmer i förslaget. Våra medlemmar kompetensutvecklar sig oftare på fritiden än den genomsnittliga arbetstagaren, och önskar att arbetsgivaren tar ett större ansvar för att kompetensutvecklingen ska bli mer strategisk och systematisk.<sup>1</sup>

Vi vill därför att det inom ramen för ordinarie arbetstid och utanför schemalagd tid ska öronmärkas tid för kompetensutveckling. Hur mycket tid och resurser som olika vårdgivare avsätter för kompetensutveckling bör också följas upp löpande.

### **5.3.6 Samverkan för att tydliggöra karriärvägar och kompetensstegar som tillvaratar erfarenhet och kompetens**

Naturvetarna instämmer i förslaget.

Inom Naturvetarna samlas biomedicinska analytiker, cytodiagnostiker, dietister, embryologer, genetiska vägledare, mikrobiologer, molekylärbiologer, sjukhusfysiker, sjukhusgenetiker, sjukhuskemister och yrkeshygieniker. I de flesta regioner omfattas ingen av dessa professioner av någon kompetenssteg idag, men i några regioner finns i varje fall modeller på plats för biomedicinska analytiker, dietister och sjukhusfysiker. Region Uppsala och Region Västra Götaland har delvis löst det genom att inför grundmodeller som inte är professionsspecifika. Det vore utomordentligt bra om ett nationellt grepp togs kring vårdens kompetensmodeller.

### **5.3.7 Samverkan för fler forskarhandledare genom karriärutvecklingsprogram**

Naturvetarna instämmer i förslaget.

### **5.3.8 Ta tillvara seniora medarbetares kompetens**

Naturvetarna instämmer i förslaget.

### **5.3.9 Inför strukturerad introduktion och mentorskap av nya medarbetare för att rekrytera och behålla personal**

Naturvetarna instämmer i förslaget.

### **5.3.10 Främja rekrytering av underrepresenterat kön**

Naturvetarna instämmer i förslaget, men det är viktigt att specificera hur dessa insatser ska gå till. Kvinnodominerade yrken är undervärderade, med tuff arbetsbelastning. Det behövs bättre arbetsvillkor och lön, både för att stärka

---

<sup>1</sup> Naturvetarna, maj 2024 *Så vässar du din kompetens*



befintliga kvinnliga medarbetare inom vårdens situation och för att locka fler män till yrket. Värt att nämna är att EU:s lönetransparensdirektiv kommer innebära stora förändringar och ställa krav på alla vårdens professioner arbetsvärderas.

### **5.3.11 Information till ungdomar om yrken i hälso- och sjukvården för att främja rekryteringsmöjligheterna**

Naturvetarna instämmer i förslaget, och vill skicka med att det finns flera nya och spännande specialistprofessioner, tex inom genetik och hälsodata, som bör innefattas av detta projekt.

### **5.4.1 Inför VULF-avtal**

Naturvetarna motsätter sig detta förslag. Det är olyckligt med statligt finansierade avtal som är professionsbaserade. Vi har noterat att intentionen att bredda till fler finns, men att vi inte ser något skäl att vänta med det utan att alla legitimationsyrken bör omfattas från start.

### **5.5.1 Samordning av utbildningar med få studenter ger utbildningen bättre ekonomisk bärkraft**

Naturvetarna instämmer i förslaget.

### **5.5.2 Regelverket för antagning till specialistsjuksköterska bör ses över**

Naturvetarna har ingen synpunkt på förslaget.

### **5.5.3 Stöd till ökad genomströmning och kvalitet i den verksamhetsförlagda utbildningen genom evidensbaserade handledarmodeller**

Naturvetarna instämmer i förslaget.

### **5.5.4 Kostnadsneutralitet för studenter vid VFU**

Naturvetarna instämmer i förslaget. Det är viktigt att studenter ska kunna göra sin VFU på orter de inte bor i.

### **5.5.5 Enhetlighet behövs kring vilka kliniska färdigheter en student bör ha**

Naturvetarna instämmer i förslaget, men anser att det borde kompletteras och gälla för alla legitimerade professioner, inte bara läkare.



### **5.6.1 Förenade anställningar för fler yrkesgrupper**

Naturvetarna instämmer i förslaget.

Fler förenade anställningar mellan universitet och region/vårdgivarorganisation skulle bidra till stärkt kontinuerlig kompetensutveckling för specialistprofessioner i hälso- och sjukvården som har nyckelroller inom den kliniska forskningen, exempelvis sjukhusfysiker, sjukhuskemister och sjukhusgenetiker. Dessutom skulle fler kliniskt verksamma lärare på lärosätena öka relevans och kvalitet i utbildningar inom vårddyrken.

### **5.6.2 Förenade anställningar även för biträdande lektorer**

Naturvetarna instämmer i förslaget.

### **5.6.3 Satsning på forskarskolor där forskningen är underdimensionerad**

Naturvetarna instämmer i förslaget.

NATURVETARNA

*Frida Lawenius*  
Förbundsdirektör

*Lydia Musaefendić*  
Utredare